

La pragmàtica L'actuació lingüística

- ✓ Comunicació verbal i comprensió d'enunciats
- ✓ Els actes de parla
- ✓ **Informació implícita i informació explícita en l'ús del llenguatge**
- ✓ La noció de context

Informació explícita i informació implícita en l'ús del llenguatge

- ✓ Implicacions lògiques i implicacions pragmàtiques
- ✓ Les implicatures conversacionals
- ✓ **La pressuposició**

La pressuposició

- ✓ **La pressuposició**
- ✓ **La identificació de les pressuposicions**
- ✓ **Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica**
- ✓ **La pressuposició i l'implícit**
- ✓ **Les pressuposicions en el discurs**

La pressuposició

- ✓ **La pressuposició**
- ✓ La identificació de les pressuposicions
- ✓ Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica
- ✓ La pressuposició i l'implícit
- ✓ Les pressuposicions en el discurs

Pressuposicions

presuponer

suponer la existència o la realitat de algo como base para desarrollar un argumento o para actuar de cierta manera

M. Moliner, *Diccionario de uso del español*, ed. 1979

Pressuposicions

- **En un enunciat es pot distingir la informació que porta l'enunciat de la pressuposició**

Ha deixat de veure la seva amiga

◆ **Informació de l'enunciat: “no veu la seva amiga ara”**

◆ **Pressuposició: “abans veia la seva amiga”**

Pressuposicions

Espinal (1988)

- **Subconjunt de proposicions assumides necessàriament per parlar i oïdor per a poder contextualitzar la proposició expressada per l'enunciat**
- **Assumpcions addicionals necessàries per a interpretar els enunciats que no es desprenen lògicament de les proposicions dels enunciats**

Pressuposicions

Espinal (1988)

Ahir vaig agafar l'autobús i el conductor estava gat

◆ **Pressuposició: “els autobusos van amb conductors”**

El que veurem aquest semestre és...

◆ **Pressuposició: “l'assignatura té un període d'un semestre”**

Pressuposicions Espinal (1988)

- Informació coneguda emmagatzemada en la memòria del parlant-oïdor
- Informació fàcilment inferible a partir de la informació coneguda emmagatzemada
- Formen part de les condicions contextuais en les que es produeix l'enunciat
- Relacionades amb el coneixement del món

La pressuposició

- ✓ La pressuposició
- ✓ **La identificació de les pressuposicions**
- ✓ Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica
- ✓ La pressuposició i l'implícit
- ✓ Les pressuposicions en el discurs

La identificació de les pressuposicions

- Proves per a la identificació de les pressuposicions
  - ✓ Transformació negativa
  - ✓ Transformació interrogativa
  - ✓ Encadenament
  - ✓ Els inductors de pressuposicions

La identificació de les pressuposicions

- Continua agradant-li la Madonna
  - ◆ pressuposició: “abans li agradava la Madonna”
- No continua agradant-li la Madonna
  - ◆ pressuposició: “abans li agradava la Madonna”
- Continua agradant-li la Madonna?
  - ◆ pressuposició: “abans li agradava la Madonna”

La identificació de les pressuposicions

Ara ja no menja caviar per esmorzar perquè té por d'engreixar-se

◆ **Enunciat: “ara no menja caviar”**

◆ **Pressuposició: “abans menjava caviar”**

La pressuposició no afecta l'element encadenat a l'enunciat

La identificació de les pressuposicions

Al conde le ha sorprendido que su amante le dejara

◆ **Pressuposició: “su amante le ha dejado”**

Al conde no le ha sorprendido que su amante le dejara

◆ **Pressuposició: “su amante le ha dejado”**

¿Al conde le ha sorprendido que su amante le dejara?

◆ **Pressuposició: “su amante le ha dejado”**

Al conde le ha sorprendido que su amante le dejara, pero la ha olvidado muy pronto

◆ **Pressuposició: “su amante le ha dejado”**

Els inductors de pressuposicions

Levinson (1983)

- **Inductors de pressuposicions (*accionador presuposicional, presupposition trigger*)**

Martha lamentava haber bebido la cerveza casera de John

>> **Martha bebió la cerveza casera de John**

Frankenstein no era consciente de que Drácula estaba allí

>> **Drácula estaba allí**

Els inductors de pressuposicions

Levinson (1983)

Era extraño que (él) estuviera tan orgulloso

>> **(Él) estaba orgulloso**

John consiguió abrir la puerta

>> **John intentó abrir la puerta**

Joan empezó a pegar a su marido

>> **Joan no había estado pegando a su marido**

Els inductors de pressuposicions

Levinson (1983)

El platillo volante volvió

>> El platillo volante vino antes

Agatha acusó a Ian de plagio

>> (Agatha cree) que el plagio es malo

Mientras Chomsky estaba revolucionando la lingüística, el resto de la ciencia social estaba dormido

>> Chomsky estaba revolucionando la lingüística

Els inductors de pressuposicions

Levinson (1983)

• Verbs factius

- *saber, conocer, sentir que, estar orgulloso de, ser indiferente que, alegrarse de, entristecerse de, lamentar*

• Verbs implicatius

- *intentar, olvidarse de, dio la casualidad que X+verbo, X evitó+verbo, X acostumbraba a+verbo, X se esperaba que+verbo, X debería+verbo*

• Verbs de canvi d'estat

- *comenzar, acabar, seguir, continuar, cesar, marchar, salir, dejar(se), entrar, venir, ir, llegar*

Els inductors de pressuposicions

Levinson (1983)

• Iteratius

- *otra vez, voler, regresar, restituir, restablecer, repetir, por enésima vez, ya no*

• Verbs de judici

- *acusar, criticar*

• Clàusules temporals

- *antes de que, mientras, desde que, después, durante, cada vez que*

Els inductors de pressuposicions

Levinson (1983)

• Comparacions i contrastos

- *a su vez, a cambio, también, mejor que*

• Condicionals contrafactuals

- *si X (entonces) Y, si no X (entonces) Y*

La pressuposició

- ✓ La pressuposició
- ✓ La identificació de les pressuposicions
- ✓ **Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica**
- ✓ La pressuposició i l'implícit
- ✓ Les pressuposicions en el discurs

Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica

Pressuposició lògica

Dos és el primer nombre parell

- ◆ Pressuposa lògicament que existeixen nombres parells

El primer nombre parell em cau malament

- ◆ Pressuposa lògicament que existeixen nombres parells

Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica

Pressuposició lògica

Els meus fills ja dormen

- ◆ Pressuposa lògicament “tinc fills”

*Els meus fills ja dormen i jo no tinc fills

- ◆ **Contradicció**

Pressuposició lògica

"Cuando se afirma algo, siempre es evidente la suposición previa de que los nombres propios utilizados, ya sean simples o compuestos, tienen una referencia. Así pues, si se afirma *Kepler murió en la miseria*, se presupone con ello que el nombre *Kepler* designa algo"

FREGE, G. (1892) "Über Sinn und Bedeutung", *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik* 100: 25-50; trad. cast. de V. Moulines: "Sobre sentido y referencia", in FREGE, G. *Estudios sobre semántica*. Barcelona: Ariel (Ariel Quincenal, 60) pp. 49-84.

Pressuposició lògica

“(S pressuposes S') if S' is a necessary condition for the truth - or- falsity of S”

“If a statement S presupposes a statement S' in the sense that the truth of S' is a precondition of the truth - or - falsity of S, then of course there will be a kind of logical absurdity in conjoining S with the denial of S'”

STRAWSON, (1968) *Introduction to Logical Theory*. London: Methuen and Co (University Paperback, 72), 1968.

Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica

Pressuposició pragmàtica

- S'estableix per la relació entre l'enunciat i el context en el qual aquest es produeix
- Caràcter social i cultural
- Entesa com a conjunt de condicions contextuals necessàries per a interpretar un enunciat

Pressuposició pragmàtica

“an utterance of a sentence pragmatically presupposes that its context is appropriate”

“many sentences require that certain culturally defined conditions or context to be satisfied in order for an utterance of that sentence to be understood (in its literal, intended meaning). Thus, these conditions are naturally called presuppositions of the sentence; if they are not satisfied then the utterance is either not understandable or else it is understood in some non literal way - insult or jest, for example”

KEENAN, E.L. (1971) “Two Kinds of Presupposition in Natural Language”, in FILLMORE, Ch.- LANGENDOEN, Y. (Eds.) (1971) *Studies in Linguistic Semantics*. New York: Holt, Rinehart & Winston. pp. 44-52

Pressuposició pragmàtica

“By the presuppositional aspect of a speech communication situation, I mean those conditions which must be satisfied in order for a particular illocutionary act to be performed in saying particular utterances. Of course, we need not to be concerned with the totality of such conditions, but only with those that can be related to facts about the linguistic structure of sentences”

FILLMORE, C.J. (1971) “Verbs of Judging: An Exercise in Semantic Description”, in FILLMORE, C.J.- LANGENDOEN, D.T. (Eds.) *Studies in Linguistic Semantics*. New York: Holt, Rinehart & Winston. pp. 273-289.

Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica

Condicions de felicitat

- **Condicions culturals que es troben en les pressuposicions pragmàtiques d'un enunciat**
- **Necessàries per a l'interpretació adequada de l'enunciat**

Condicions de felicitat Fillmore (1971)

Si et plau, tanca la porta

- **L'emissor (E) i el receptor (R) tenen una relació que permet a E de demanar coses a R**
- **R pot tancar la porta**
- **Hi ha una porta que E té al seu pensament i E assumeix que R podrà identificar aquesta porta sense cap altra informació addicional**
- **La porta és oberta en el moment de pronunciar la frase**
- **E vol que la porta estigui tancada**

La pressuposició

- ✓ **La pressuposició**
- ✓ **La identificació de les pressuposicions**
- ✓ **Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica**
- ✓ **La pressuposició i l'implícit**
- ✓ **Les pressuposicions en el discurs**

La pressuposició i l'implícit

- **Les pressuposicions permeten introduir informació implícita en el discurs i “dir coses sense dir-les”**
  - **Com sabeu molt bé...**
  - **Avui m'ha telefonat; deu tenir problemes...**

La pressuposició i l'implícit

“Grâce au phénomène de la présupposition, il est aussi possible de dire quelque chose tout en faisant comme si cela n'avait pas été dit, possibilité qui nous mène à ranger la présupposition parmi les formes de l'implicite” (p. 23)

DUCROT, O. (1972) *Dire et ne pas dire. Principes de sémantique linguistique*. Paris: Hermann (Savoir) ; trad. cast.: *Decir y no decir*. Barcelona: Anagrama, 1982.

La pressuposició i l'implícit

- Per a autors com Ducrot (1972) la pressuposició és un acte de parla
- Compartir o no les pressuposicions canvia les relacions entre els participants en un intercanvi comunicatiu
- Les pressuposicions d'un interlocutor condicionen la resposta de l'altre

La pressuposició com a acte de parla

“Présupposer un certain contenu, c'est placer l'acceptation de ce contenu comme la condition du dialogue ultérieur. On voit alors pourquoi le choix des presupposés nous apparaît comme un acte de parole particulier (que nous appelons acte de présupposer), acte à valeur juridique, et donc illocutoire, au sens que nous avons donné à ce terme: en l'accomplissant, on transforme du même coup les possibilités de parole de l'interlocuteur” (p. 91)

DUCROT, O. (1972) *Dire et ne pas dire. Principes de sémantique linguistique*. Paris: Hermann (Savoir) ; trad. cast.: *Decir y no decir*. Barcelona: Anagrama, 1982.

La pressuposició

- ✓ La pressuposició
- ✓ La identificació de les pressuposicions
- ✓ Pressuposició lògica i pressuposició pragmàtica
- ✓ La pressuposició i l'implícit
- ✓ Les pressuposicions en el discurs

La pressuposició en el discurs

Larrea (1979)

- En el desenvolupament del discurs s'han de donar dues condicions
  - Progrés: els enunciats han d'aportar informació nova, de manera que aquesta no es repeteixi
  - Coherència: el discurs ha de tenir un marc de referència constant i no contenir contradiccions
- Les pressuposicions contribueixen al desenvolupament del discurs

La pressuposició en el discurs

Larrea (1979)

Knock - Je puis dire qu'à douze ans j'avais déjà un sentiment médical correct. Ma méthode actuelle en est sortie.

Docteur - Vous avez une méthode? Je serais curieux de la connaître. (J. Romains, *Knock*)

♦ Informació sobre l'existència del mètode propi de K donada en forma de pressuposició

La pressuposició en el discurs

Larrea (1979)

Knock - Mais ... mais... comment vous étiez-vous réparti l'enseignement populaire de l'hygiène, l'oeuvre de propagande dans les familles... que sais-je, moi! Les mille besognes que le médecin et l'instituteur ne peuvent faire que d'accord?

Bernard - Nous ne nous étions rien réparti du tout (J. Romains, *Knock*)

♦ Pressuposant una informació que K sap que és falsa, K vol portar B a negar-la o dir-la explícitament

La pressuposició en el discurs

Larrea (1979)

M le Curé alla frapper à la porte de l'instituteur. C'est Magali, toute illuminée, qui le reçut - "Bonjour monsieur le curé ! Je parie que vous venez prendre date pour le baptême?" - "Nous en parlerons aussi", dit mystérieusement le prêtre (M. Pagnol, *Manon des sources*)

♦ Amb la pressuposició s'indica que s'ha de parlar d'altres coses

La pressuposició en el discurs

Larrea (1979)

Roberte - Valorin, vous me détestez?

Valorin - J'aurais des raisons valables de vous détester (M. Aimé, *La tête des autres*)

➤ **La resposta de V pressuposa que no detesta R**

Joaquim Llisteri

La pressuposició en el discurs

Larrea (1979)

Marchbanks - J'espère que je ne vous ai pas froissée. Je n'aurais peut-être pas dû faire allusion à vos histoires d'amour

Proserpine - Je n'ai pas d'histoires d'amour. Comment osez-vous dire une chose pareille? (G.B. Shaw, *Candida*)

➤ **P interpreta que M pressuposa que P té històries d'amor**

Joaquim Llisteri

La pressuposició en la comunicació

“Quien escucha aquello de que hablo sabe que sólo puedo hablar un tanto, dejando otro tanto o más sin decir por no poderlo (...) Quien me escucha, repito, cuenta con que en mi decir se esconde mucho más de lo ya dicho y que, por tales limitaciones disposicionales, no me es posible decir más. Quien me escucha me sobreentiende, como yo sobreentiendo al que me habla” (p. 52)

CASTILLA DEL PINO, C. (1969) *La incomunicación*. Barcelona: Ediciones Península, 1970.

Joaquim Llisteri

La pressuposició en la comunicació

“El malentendido es de provocación fácil y, por decirlo así, doble, merced al hecho de que el que me habla no me dice, sino que me da él a sobreentender; y yo, que escucho, he de interpretar no lo que me habla sino lo que yo sobreentiendo. Ahora bien, la no coincidencia entre el sobreentendimiento del primero y el sobreentendimiento mío de sus palabras es la causa de que, en última instancia, no nos entendamos y se dé lugar a toda suerte de equívocos” (p. 56)

CASTILLA DEL PINO, C. (1969) *La incomunicación*. Barcelona: Ediciones Península, 1970.

Joaquim Llisteri

La pressuposició

- ▷ **ESPINAL, M. T. (1988) *Significat i interpretació*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.**
- ▷ **FILLMORE, C. J. (1971) "Verbs of Judging: An Exercise in Semantic Description", in FILLMORE, C. J.- LANGENDOEN, D.T. (Eds.) *Studies in Linguistic Semantics*. New York: Holt, Rinehart & Winston. pp. 273-289.**
- ▷ **LARREYA, P. (1979) *Enoncés performatifs et présupposition. Eléments de sémantique et de pragmatique*. Paris: Nathan.**
- ▷ **LEVINSON, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press (Cambridge Textbooks in Linguistics). Trad. cast. d'A. Rubiés: *Pragmática*. Barcelona: Teide (Serie Lingüística), 1989.**